

regger, dr. Schmiderer ter pokazali, da jim je za kmete toliko mar, ko za lanski sneg.“

Glas o povikšanem zemljiškem davku na gornjem Avstrijskem.

Tudi Gornje-Avstrijska spada med tiste dežele, kjer se ima povikšati zemljiški davek. Kakor drugod hujskajo zategadel nemški ustavoverci tudi tukaj kmete. 27. dne decembra je bil veliki zbor politično-katoliškega društva v Aebahu. V ta zbor je prišel deželni in državni poslanec dekan pl. Pflügel, katerega kmetске občine uže več let imajo za svojega poslanca. Prišel je v ta zbor posebno za to, da je kmetom razjasnil hujskanje ustavovercev zaradi zemljiškega davka in opravičil vlado in sedanji državni zbor. Visokočastiti mož je govoril dve uri in zbor ga je ves čas pazljivo poslušal ter njegovo razložbo z glasno pohvalo sprejel. Naj iz tega govora posnamemo važnejše točke.

„Samo po sebi — je rekel — se razume, da liberalnim kolovodjem za zemljišni davek še mari ni, ta zadeva jim je le lahko dobljena prilika, duhove razburiti, složnost konservativnih volilcev predreti in tako priti zopet do zapravljenega gospodstva v državi. Dr. Wieser je pred par leti rekel v deželnem zboru: „Mi imamo v rokah moč in to bomo porabili.“ Zdaj se list obrača in od tod divja jeza liberalcev, zato se moro rovanje zanesti ven na kmete v vsako vas, v vsako hišo! Zadeva zemljišnega davka je tu le krinka, če bi ne bilo te, bi se moralo najti in našlo bi se kaj drugega. Postava o uravnavi zemljiškega davka je od dne 14. maja 1869., izdana pod Giskra-Brestelnovim ministerstvom, toraj dobro liberalno delo. Nekaj posebnega na tej postavi je centralna komisija, ki je tako samo-svojna, da ni odvisna v ničemer ne od ministerstva, ne od državnega zbora.“

Potem navede govornik imena udov te centralne komisije (med 36 so le trije konservativci), popisuje dogodbe, ki so se godile v odseku 18 udov, in tako zvani „tajni odbor“, ki je za gorenje in dolenje Avstrijsko, Štajarsko in južno Tirolsko nastavljal tako velikanske zneske, katere je potem odbor osemnajsterih sprejel. Dalje razklada govornik, kako si je vlada prizadevala, da bi se ti zneski znižali, al liberalna centralna komisija, po nekdanjem liberalnem ministerstvu in liberalnem državnem zboru tako rekoč z vsemogočnostjo obdarovana, je odbila vse take predloge; toraj ni sedanja vlada ljudstvu sovražna, marveč prejšnja liberalna, ki je to reč zavlekla tako, da stroški vravnjanja, skonca na blizo 6 milijonov preračunani, zdaj znašajo uže okoli 20 milijonov. Vsega tega ni kriva sedanja konservativna večina državnega zbora, marveč prejšnja liberalna. — Slednjič omenja govornik še, da je zvedel, da misli vlada kot zadnje sredstvo za pomoč podati državnemu zboru nek pristavek te postave v tem smislu, da bi se s povišanjem davka v gori omenjenih deželah počakalo še do tje, ko bo obrok za pritožbe pretekel, ter izreče še nado, da bo ta dodatek postavi v državnem zboru zadobil večino. Za gotovo sme obljubiti, da bodo on in njegovi tovariši glasovali za-nj, zato prosi vse navzoče nujno, naj ne zamude s pritožbami obroka, ki bo kmalu potekel. S kratko, jedrnato kritiko omenivši Kirchmayr-ovega izreka: „ne liberalec, ne klerikalec“ sklene spoštovani poslanec svoj govor.

Potem se zahvali predsednikov namestnik gospodu dekanu za njegova pojasnila, povdarja, da se po njih

prav lahko pomiri kmetsko prebivalstvo, in v znamenje nepretrganega zaupanja zakliče poslancu „hoch“ in ves zbor navdušen in vesel ž njim vred.

Zgodovinske stvari.

Kršćanstvo pri Slovencih do Cirila in Metoda.

Spisal Ivan Lavrenčič.

(Dalje.)

II.

Uže v prvem stoletju so osnovali apostoli posrednje po svojih učencih v glavnih mestih slovenskih pokrajin, škofijske stolice. V Akvilejo, glavno mesto Istrije in Venecije, pride leta 63. sv. Marko, ki pridobi večino mesta in okolico Kristovi veri. Vzvišeni nauk potrdi s tem, da ozdravi nečega gobovega mladenčca, Adolfa po imenu, in z drugimi čudeži, — čin, ki vzbudi pozornost daljnih Panoncev in Noričanov. Ko odide v Egipt in v Aleksandrijo, sledita mu učenca njegova: Hermagora, rodom Nemec, kot škof, in Fortunat kot diakon. Njihovo delovanje se razširi po Istriji in Veneciji, prekorači julske planine noter do desnega brega Save; mislijo tudi, da je Fortunat prehodil Panonijo in Noriško*) razširjaje luč sv. vere, kamor je prisijala iz Lavreaka in Srema. Prišel je namreč ravno istega leta, ko sv. Marko v Akvilejo, sv. Lavrencij v Lavreak, glavno mesto Noriškega, sedaj mala vas blizo stoka Anize v Donavo v gornji Avstriji; enako sv. Andronik in pred njim Epajnet v Srem, glavno mesto Panonije, sedaj razvaline blizo stoka Save v Donavo.

V glavnih mestih zasejano seme se je širilo brzo po drugih pokrajinah, kajti rimske ceste so vezale vsako več ali manj znamenito mestice s se stolicu svojo. Spričuje nam to mučeniška kri, ki se je pretakala po slovenski zemlji. Med mnogimi mučeniki, ki jih imenuje rimska „Martyrologie“, hočem omeniti le nekatere: V Akvileji za cesarja Nerona leta 68. naša prva učenika Hermagora in Fortunat, Krizogon in Prot, mašnika, Kancij, Kancijan in Kancijanila, v Istriji Silvan, Feliks, v Trstu Lazar in Apolinar levita, v Ljubljani sv. Pelagij, levit, v Lavreaku sv. Florijan, v Sremu Teodozij in Emanuel, v Sabariji Ritali in drugi.

Mučenje nikakor ne omaja železne stanovitnosti marveč izpolni se Tertulijanov izrek: „Semen est sanguis christianorum“ (kri je seme kristijanov). Ustanové se še druge škofije in sicer v mestih, ki so neposrednje v dotiki z Akvilejo. Peljala je namreč rimska cesta iz Akvileje skoz Vipavsko dolino in Hrušico v Aemone (Ljubljano), od tu ena v Sisek (Siscia); druga iz Aemone v Ptuj (Petovio); tedaj v mesta uže po svoji naravi za škofijske stolice pripravna. Kot prvi škof imenuje se v Sisku Kvirin (308. umrl), v Ptuj učenik Viktorin (umrl 303). V Aemoni nahajamo škofa Maksima nekoliko let pozneje l. 381., o katerem nam pričajo spisi akvilejskega zbora; umrl je skoro gotovo mučeniške smrti. Je li imel naslednika precej po smrti, ni gotovo; Schönleben in Valvazor nam sicer imenujeta nekoga Kast-a leta 370., Genodi-a leta 500. in Janeza 504., a brez dokazov. Še le pozneje v 6. stoletju sta nam znana Peter in Flor (umrl l. 600.), zadnji emonski škof. Škofijska cerkev je bila skoro gotovo

*) Schönleben „Annales Carn.“ del III., str. 154.